

tičkim strankama u Šibeniku te o važnijim ustanovama i društvima. U tom kontekstu zanimljivo je vidjeti koju su ulogu u Šibeniku i okolici imali pravoslavci — Srbi. Najviše prostora zauzima »rubrika« *Poznatije osobe u Šibeniku od 1871.—1941.* Tu su abecednim redom u najsazetijem opsegu doneseni podaci o poznatijim osobama koje su uz svoje profesionalne obaveze bile aktivne u raznim sektorima privrednog, kulturnog i društveno-političkog života. Autor kaže da »ipak zbog pomanjkanja potrebnih podataka nisu ispomenuiti mnogi zaslužni i poznati ljudi koji su u Šibeniku zdušno i s ljubavlju obavljali razne društvene aktivnosti. Iz tog razloga neki izneseni podaci nisu potpuni. To se isto odnosi i na one Šibenčane koji su svojim radom i talentom pridonijeli razvoju sredina u kojima su djelovali. Bilješke se odnose samo na umrle ljude koji su se već do 1941. god. istakli u javnom životu«.

I tako je Andrija Tambača kao umirovljenik dio svoga slobodnog vremena vrlo korisno upotrijebio, naime, da izvuče na svjetlo dana mnoge zgode, ljude i podatke povijesti svoga grada koji su ležali pokrivjeni zaboravom, i tako pomogne svojim prikupljenim podacima izradi cjelovitije povijesti »najhrvatskijeg grada — Krešimirova Šibenika«.

MIJO ŠKVORC (1919—1989)

U spomen

Drago Šimundža

U Zagrebu je, 15. veljače o. g., preminuo pomoćni zagrebački biskup dr. Mijo Škvorc. Nekrologe su donijela mnoga naša glasila u kojima je surađivao. Red je i na nama, na našoj reviji, jer je uvaženi mislilac, profesor i pisac bio i naš suradnik. U *Crkvi u svijetu* objavio je niz zapaženih priloga o različitim misliocima i važnim duhovnim problemima. Osim toga, stalno je bio u vezi s našim urednikom i uredništvom; radovao se je svakom našem uspjehu. Posljednje priznanje i čestitke uputio nam je o Božiću i Novoj godini; mjesec-dva prije svoje smrti.

Profesor i kulturni djelatnik, dr. Mijo Škvorc bio je prije svega svećenik i pastoralni pregalac. S tih pozicija je sve gledao i u tom duhu radio. A široko je bilo područje njegova djelovanja. Bio je, štoto riječ, polivalentan: odgovornik, vjeroučitelj, propovjednik, konferensijer, profesor, publicist, mislilac i pisac, karitativac i pastoralni radnik, biskup i duhovni vođa, pjesnik i praktičar istodobno; skroman i pobožan, jednostavan i dostojanstven, načelnik i dijaloški otvoren, spreman za male i velike susrete, privatne i javne pouke, razmišljanja i rasprave, za vedre razgovore i duboka sudbinska i životna pitanja...

Riječ mu je bila živa, tečna, uvjerljiva; izlazila je iz duše. Imao je široko srce i izvanredne umne sposobnosti, ljudske i svećeničke vrline. Bio je predan svom zvanju; izgarao je u ljubavi prema vjeri i svom narodu. Zanosno je govorio; sav se je unosio u ono što je radio. Stoga smo ga onako snažno mogli doživjeti u njegovoj riječi, u dubini pogleda, u zanosu naglasaka i stila. Činio nam se na momente pjesnikom, na momente govornikom, teologom, umjetnikom... No, kad smo ga bolje shvaćali, vidjeli smo da je istodobno sve to. Bio je prirodan, komunikativan, blizak, vjernik i humanist. Čovjek Božji.

Rođen je 1. rujna 1919. godine u Ruševcu kod Križevaca. Gimnaziju je započeo u Dječjačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu i nastavio u isusovačkoj

travničkoj gimnaziji. Prije 51 godinu postao je članom Družbe Isusove. Studirao je na zagrebačkom Bogosovnom fakultetu. Vršio je razne službe od prefekta u sjemeništu i profesora na Filozofsko-teološkom institutu do biskupa i zagrebačkog vikara. Pastoralna ga je služba zanosila kao i njegove profesorske dužnosti, predavanja i propovjednički nastupi.

Veliki dio svoga života biskup Škvorc je posvećivao knjizi, proučavanju i pisanju. Suradivao je gotovo u svim našim crkvenim glasilima, novinama i revijama. Posebno je bio poznat po svojim konferencijama, propovijedima, duhovnim vježbama, misijama, nastupima na tribinama, svećeničkim i redovničkim tečajevima, simpozijima i javnim raspravama. Izdao je i više knjiga značajne knjige: *Vjera i nevjera* (1976) i *Jeruzalem ili Antiohija* (1988). S njima će trajno ostati prisutan u našoj duhovnoj i široj kulturnoj javnosti: kao mislilac vjere i nevjere i kao izvanredni poznavalac crkvene povijesti, duha i teološke kulture. S njima je istinski obogatio našu duhovnu i kulturnu baštinu.

NAZOROV »ČOVJEK BOLI« U NEDJELJI MUKE

Petar Zdravko Blajić

U izložbenom prostoru Etnografskog muzeja u Splitu splitskoj publici predstavio se je slikar samouk LENJINOV NAZOR izloživši petnaest crteža. Pred brojnom publikom u večernjim satima 16. ožujka izložbu je otvorio P. Z. Blajić. U programu otvaranja sudjelovao je »Splitski vokalni oktet« i recitatori, studenti elektrotehnike, Nikola Marević i Mihovil Krešić.

Lenjinov Nazor rodio se je u Visu 1950; živi i djeluje u Splitu. Kao slikar i grafičar određene umjetničke prošlosti i perspektive bio je član različitih likovnih grupa i sudjelovao je u više kolektivnih izložbi, a imao je i više svojih, samostalnih. (Donosimo dio uvodnog govora na otvaranju.)

Ovi izloženi crteži, kao uostalom i svako umjetničko djelo, jedan su *credo* i jedan *confiteor*. To su oni izborom jasne i prepoznatljive ali ne nametljive tematike; to su također onim čisto likovnim na njima i u njima.

S obzirom na tematiku ovih crteža — a ona je taj autorov *confiteor* i *credo* — ovdje kao da se ne obistinjuje ona stara izreka: da je *omen-nomen*, naime *Lenjinov Nazor*. Umjetničko djelo, i kad tematski nije autoportret, ono to ipak jest, jer *Le style c'est l'homme*; pisaljka i kist, odnosno njihov potez i kret su čovjek. Reče netko: »Ništa se bez strasti ne začinja i rada, ne stvara.« I ovdje je jedna obuzetost i prožetost prsnula i razlila se u 15 crteža, koji su gotovo slike.

Na naglašeno akromatskoj crnoj pozadini, koja bi mogla sugerirati mrak u i oko umjetnika i nas, što ne bi bilo bez temelja: jer, koliko je umjetničko djelo subjektivni *credo* i *confiteor*, toliko je objektivno ogledalo i prizma u kojemu se ogleda i u kojoj se prelama vrijeme i prostor. Druga je dominirajuća boja ljubičasta; ona je slabog *valeura*. Iako je tradicionalno boja kajanja i pokore, ona je i boja nade. Crno je dakle ugroženo u svom totalitetu i totalitarizmu; ugroženo je nadom. Sav taj *fysis*, crni *fysis*, uspinje se i propinje preko ljubičastog prema *metafysisu*. A tek ta zlana nit, na tolikim izloženim crtežima, ili kruži oko glave kao aureola, ili probija okvir i vodi, preskače u *transcendenciju*. Kako je to ohrabrujuće kad iz Nazorovih crteža čitamo, sa crteža šahovske ploče, da je *ethos* u temeljima i iznad *ethnos-a*, da je izvor i čuvar *ethos-a*, onda i svakog *ethnos-a*, drugi u Trojstvu, inkarnirani u *Čovjeku boli* (*crucifixus propter nos homines et propter nostram salutem* — razapet radi nas ljudi) s drugog izloženog crteža. Kao iz nekog atoma, iz nukleusa, iz ljudskog srca vrcaju iskre dobra i zla, i pale. Nepredvidiv je smjer, količina i snaga tih vrcajućih iskara, inače bi bila nemoguća realnost golgotskih razbojnika s *Pravednikom* — lijevoga *Dižme*, s prvoga